

De tol in Muiden belaagd

File bij de tol

Wie op 9 september 1928 zo rond 16 uur vanuit Amsterdam met de auto naar Naarden wilde rijden, kon dat die dag beter niet doen. Er was geen doorkomen aan. De toch al niet op auto's berekende straatjes van dit vestingstadje zijn volledig verstopt. 'Had ik de nieuwe autoweg maar genomen,' moet menig automobilist hebben gedacht. Files zijn in die tijd nog een onbekend verschijnsel. Er moet dus wel iets anders aan de hand zijn. Dat is ook zo. De brug over de Vecht in Muiden is op last van burgemeester de Raadt afgesloten. Aan de kant van café de Gooische Boer (niet te verwarren met de Gooische Boer in Bussum!) staan marechaussees tegenover een stoet van zeker honderd auto's. Wat was er aan de hand?

Ayla Blüm

Floris Vos, de eigenaar van de eerste modelboerderij in het Gooi, ergert zich dagelijks aan het feit dat hij voor zijn melkwagens, die de sluis moeten passeren, tol moet betalen. In zijn ogen is tolheffing iets uit het verleden. Verkeer moet vrij zijn. Om zijn opvatting kracht bij te zetten organiseert hij een betoging tegen het fenomeen tolheffing. Op 9 september staat tegen 16 uur voor zijn modelboerderij Oud Bussem een groot aantal auto's, die koers zetten naar Muiden. Onderweg sluiten zich nog vele bestuurders aan en zo bereiken zeker honderd auto's de tol van Muiden.

Boze autobezitters

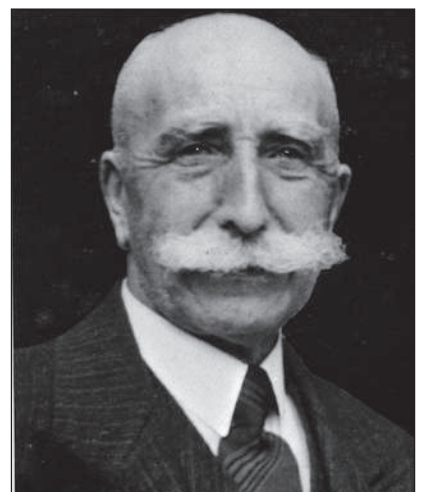
Intussen is het burgemeester De Raadt duidelijk geworden, dat er een grote groep boze autobezitters op weg is naar Muiden. Bevreesd voor een grote rel begeeft hij zich, vergezeld van enkele marechaussees, naar de sluis om tolbaas Kauderer bij te staan. Dan verschijnt de eerste auto van de stoet bij de sluis. Kauderer staat bij de tolboom en wil dat er betaald wordt. Vos weigert te betalen en gaat in discussie met Kauderer. Uiteraard levert dit gesprek niets op. De marechaussee wil dat

Boven:

De tol in Muiden met rechts het tolwachershuisje

De besnorde Muidense tolgaarder Tom Kauderer (1909-1940)

*Boven:
De verkeerschaos
voor de Muidense
tol.*

*Onder:
De melkwagens
van Oud-Bussem
waarvoor in Mui-
den tol betaald
moest worden*

de auto achteruit gaat, een onmogelijke eis: achter de auto van Vos staan zo'n honderd andere auto's. Aan de andere kant van de sluis staan intussen twee trams van de Gooische Stoomtram, die enthousiast hun fluit laten gillen. Gevolg: wie nog niet naar de sluis is gekomen, doet dat nu.

Burgemeester De Raadt ziet in, dat de enige oplossing is de tolboom omhoog en rijden, maar eerst krijgt Vos een proces-verbaal. Dan volgt de auto van de heer Goedhart. Ook deze

weigert te betalen en ook hij krijgt een proces-verbaal. Weer een weigeraar, weer een. Na enige tijd hebben de marechassees blauwe

vingers van het schrijven en besluit burgemeester De Raadt om de rest van de auto's maar door te laten.

Inmiddels is het iedereen duidelijk: een tol is niet van deze tijd. Er volgt

overleg tussen Muiden en het Hoogheemraadschap en de volgende maandag neemt De Raadt telegrafisch contact op met de minister van Binnenlandse Zaken Van der Vegte. Het resultaat is bekend: de tol verdwijnt.

De regering had marechassees gezonden om het verzet van de erfgooiers te breken

Wie was Floris Vos?

Floris Vos werd op 21 november 1871 geboren als zoon van een Utrechtse huisarts. Het was de bedoeling dat hij mettertijd de praktijk van zijn vader zou overnemen. Hij bezocht het gymnasium maar voelde weinig voor een loopbaan als huisarts. Zijn geest trok naar het ontwikkelen en ontginnen van landbouwgronden. Op jeugdige leeftijd vertrok hij naar Hongarije. Hij verbleef een aantal jaren in het buitenland om zich bij terugkeer in Nederland op de Veluwe te vestigen. Daar ontwikkelde hij een kleinschalig landbouwbedrijf. Helaas was er niet voldoende afzet te vinden en daarom vertrok hij naar het Gooi.

In 1902 richtte hij samen met Van Woensel Kooy in het Bosch van Bredius, op de grens van Bussum en Naarden, een modelboerderij op, Hofstede Oud Bussem, gebouwd door de bekende Bussumse architect K.P.C. de Bazel. In die jaren reisde hij veel in het buitenland. In 1906 was hij adjunct-commissaris-generaal voor Nederland op de Wereldtentoonstelling in Milaan. De commissaris-generaal aldaar, Jan Scholte, had namelijk grote moeilijkheden gehad en moest steun krijgen van iemand met stalen zenuwen. Vos deed zijn werk goed en werd door de Italiaanse regering beloond met het officierskruis in de Kroonorde van Italië.

Hij werd in Nederland voorgedragen voor het officierskruis van de Orde van Oranje-Nassau. Die onderscheiding werd echter ingehouden, omdat hij niet wilde voldoen aan de eis zich terug te trekken uit de Erfgooiersstrijd. Vos was namelijk ook erfgooiër. De strijd ging tussen de erfgooiers en particuliere ondernemers die villa's wilden bouwen op boerenland, maar ook tussen erfgooiers uit verschillende

Marechaussees staan tegenover een stoet van zeker honderd auto's

gemeenten onderling, die elkaar het gebruik van de gemene gronden betwistten. Een van de hoogtepunten uit die strijd was de slag

op de Blaricumse hei in 1904, waar de regering marechaussees naar toe had gezonden om het verzet van de erfgooiers te breken. Een jaar eerder was er bij ongeregelde heden al een dode gevallen. Dit keer stuurde Vos als aanvoerder van de erfgooiers een kudde van zo'n duizend koeien op de marechaussee af. Vos belandde in de cel. Uiteindelijk kwam in 1912 de Erfgooierswet tot stand, waarin de rechten van de erfgooiers werden erkend.

Vos voerde voorts een niet aflatende strijd tegen het tolwezen in Nederland. In 1929 werden de tolleren in Nederland afgeschaft. Vos werd in 1929 voor de Middenpartij voor Stad en Land in de Tweede Kamer gekozen, waar hij weinig inbreng had; na twee jaar verdween hij weer uit de Kamer.

Bronnen:

Gooiland, F. J.J. de Gooijer.

De Spiering, november 1981.

Dit artikel is ontleend aan Doe Open den Toll!, in De Spiering jaargang 2, nr 9, november 1981 (auteur onbekend)

Floris Vos in 1935